

FÖRETAGAROMBUDSMANNEN
Den Nya Valfärden
Box 5625
114 86 Stockholm
Tel 08-545 038 10
Fax 08-611 35 62
E-post: fo@dnv.se
Hemsida: www.dnv.se

Utredning
Datum: 2001-04-25
Ärendenr: FO-01-005
Se även utredning

Borgholms kommun sätter käppar i hjulet för taxiföretagare

Sammanfattning

Trots att Taxi-Mercan lämnat det för Borgholms kommun mest fördelaktiga anbudet på färdtjänstresor fick företaget inga körningar. Det berodde på att en konkurrent till Taxi-Mercan skötte beställningscentralen på kommunens uppdrag. Taxi-Mercan klagade hos kommunen, som inte ville vidkännas något fel. Så småningom har det hela trappats upp till en allvarlig konflikt mellan Taxi-Mercan och kommunen.

Fallet

I Borgholm finns två taxiföretag, dels Borgholms Taxi, som består av ett antal åkare, de flesta med en bil vardera, dels Taxi-Mercan med fyra bilar.

I september 1996 beslöt socialnämnden i Borgholms kommun att skriva avtal om färdtjänstresor med tio taxiföretag, däribland de två Borgholmsföretagen. Socialnämnden beslutade vidare att sluta avtal med Borgholms Taxi om tjänsten att driva beställningscentral. Det betyder att den färdtjänstberättigade taxikunden skulle ringa till Borgholms Taxi och beställa en bil, varefter Borgholms Taxi skulle avropa tjänsten från någon av de tio åkare som skrivit avtal med kommunen.

Avropen skulle ske efter en viss ordning. "Vid varje färdtjänstresa skall det för kommunen mest ekonomiskt fördelaktiga alternativet väljas", det står i kommunens beslut. Det betyder att Borgholms Taxi först skulle låta uppdraget gå till det bolag som lämnat lägst offert avseende resorna till kommunen, därefter till det näst billigaste och så vidare.

Taxi-Mercan hade lämnat det för kommunen mest ekonomiskt fördelaktiga anbudet. Men fortfarande två år efter avtalets undertecknande hade Taxi-Mercan inte fått en enda färdtjänstkörning.

Gunnar Olsson, ägare till Taxi-Mercan, skrev då ett brev till Borgholms Taxi för att efterhöra hur detta kunde komma sig. Redan efter två dagar formulerade Borgholms Taxi detta svar: "Enl. transportöravtalet

med Borgholms kommun skall taxametern tömmas via Kalmar läns Taxiservice AB (KalCab). Vi kan ej finna att Ni uppfyller detta villkor."

Bakgrunden är följande. All relevant statistik om taxikörningar, inklusive underlag för fakturering av exempelvis färdtjänstresor, lagras i bilens taxameter. Då och då måste taxametern tömmas på data. Kommunen hade bestämt att tömning i detta fall skulle ske hos KalCab.

KalCabs priser för tömningstjänsten var 350 kronor per månad och bil för medlemmar och 500 kronor per månad och bil för icke-medlemmar. Borgholms Taxi var medlem. I styrelsen för KalCab satt enrepresentant för Borgholms Taxi. Taxi-Mercan var inte medlem.

När Gunnar Olsson snart efter avtalsskrivningen med kommunen kontaktade KalCab för att beställa tömning visade det sig att ett annat pris gällde för honom, nämligen 1 780 kronor per månad och bil. Gunnar Olsson drog slutsatsen att Borgholms Taxi med hjälp av KalCab ville få bort en konkurrent om färdtjänstresorna. Han skrev avtal om tömning med ett annat bolag som tillämpade mer marknadsmässiga priser (483 kronor per månad och bil). Därefter informerade han såväl Borgholms kommun som Borgholms Taxi om saken och meddelade att han stod till förfogande för körningar och att han skulle se till att kommunen fick den statistik den behövde.

Men kommunen stod fast vid sitt krav, som till gagnet utestängde Taxi-Mercan och gynnade dess konkurrent Borgholms Taxi (och övriga avtalsåakare). Taxi-Mercan fick aldrig några körningar, varken före eller efter Gunnar Olssons brev.

Kommunen förefaller dock så småningom ha anat att avtalskonstruktionen var olämplig. Inför en ny upphandlingsomgång våren 2000 står följande i ett protokoll från socialnämndens arbetsutskott enligt artikel i tidningen Öland den 11 mars: "Det är ej bra att en taxirörelse har beställningscentral, då taxirörelsen därigenom kan gynna sin egen rörelse."

I maj 2000 skickar kommunen ut nytt anbudsunderlag avseende färdtjänst. Det står inget om var tömning ska ske. Gunnar Olsson tror att kommunen nu vill rätta till sina tidigare misstag. Anbudet skall lämnas till kommunen senast den 30 juni.

Men en vecka före anbudstidens utgång skickar socialförvaltningen ett brev till Gunnar Olsson och övriga "Beställare av anbudsunderlag för färdtjänstresor i Borgholms kommun." I brevet står följande:

"Avtal om beställningscentral för färdtjänstresor har idag tecknats mellan Borgholms kommun och HB Borgholms Taxi, Västra Kyrkogatan 16, Borgholm... Var god iaktta följande innan ni lämnar in ert anbud för färdtjänstresor:... Ta kontakt med HB Borgholms Taxi ang bestämmelser för tömning av taxameter mm."

Gunnar Olsson betraktar detta som en direkt attack mot Taxi-Mercan. I taxametern ligger all information om alla hans körningar, den viktigaste informationen företaget har. Kommunen krav innebär att han skulle vara tvungen att lämna sina affärshemligheter till sin främste konkurrent. "Att jag skulle tömma taxametern hos dem är

värre än hos KalCab", säger han i tidningen Öland. "De får veta allt om mig och mitt företag."

Han överklagar kommunens nyttillkomna krav till länsrätten, som stoppar upphandlingen. Men när länsrätten ska avgöra frågan underlåter Gunnar Olsson att lägga fram sina synpunkter. Kommunen får stå oemotsagd och domstolen avvisar Gunnar Olssons ansökan. "Det var väntat", säger kommunchefen i Ölandsbladet. "Vi har försökt att sköta ärendet efter alla konstens regler."

Men Gunnar Olsson överklagar till kammarrätten i Jönköping, som genast stoppar upphandlingen. Nu ändrar sig kommunen och faxar till kammarrätten att Gunnar Olsson kan tömma sina taxametrar hor vilket företag han vill. I oktober går kammarrätten på Gunnar Olssons linje och beslutar att upphandlingen varit felaktig och måste göras om. "Mycket överraskande. Det här får vi analysera", säger kommunchefen i Ölandsbladet.

Den 1 februari 2001 börjar ny upphandling om färdtjänstresor för perioden 1 maj - 31 december 2002. Anbudstiden går ut den 7 februari och öppningen av anbudshandlingarna ska ske den 8 februari. Gunnar Olsson faxar in sitt anbud klockan 23.57 den 7 februari. Dagen efter går han dit med skriftliga, undertecknade handlingar.

En vecka senare får han ett rekommenderat brev från kommunen. Kommunen har beslutat att avvisa anbudet från Taxi-Mercan eftersom det klargjorts i anbudsunderlaget att anbudet ska lämnas i slutet kuvert och Gunnar Olsson i stället skickat det på fax. Gunnar Olsson överklagar till länsrätten, som emellertid går på kommunens linje med argumentet att kommunen inte har sådan utrustning att den kan garantera att öppna anbud inte kan läsas av obehöriga och därmed komma att påverka andra anbudslämnare.

"Det har gått prestige i det här", suckar Gunnar Olsson.

Motsättningen mellan Taxi-Mercan och Borgholms kommun fortsätter. Till exempel har Gunnar Olsson stämt kommunen på skadestånd för uteblivna körningar inom ramen för avtalet 1996. Kommunen kämpar emot. Bland annat har den anmält Taxi-Mercans advokat till Advokatsamfundet för att denne på ett förment felaktigt sätt försökt få kommunen att lämna uppgift om hur stor ersättning för färdtjänstresor den utbetalat till olika taxiföretag under åren 1997 och 1998.

Företagarombudsmannens bedömning

Företagarombudsmannen är en privat grupp som inom ramen för Stiftelsen Den Nya Valfärden verkar för ett bättre företagarklimat i Sverige.

- Borgholms kommun har i det här fallet inte förhållit sig på det opartiska sätt man har rätt att kräva av en myndighet, säger Företagarombudsmannen. Bland annat borde kommunen inte ha krävt tömning av taxametrar hos Borgholms taxi. Att kräva att en åkare tömmer hos en konkurrent visar okunskap om företagares villkor. När

socialförvaltningen uppmärksammades på att den genom sina regler gynnade Borgholms taxi på Taxi-Mercans bekostnad borde den omedelbart ha vidtagit rättelse. Men det gjorde den inte. I stället framhärdade socialförvaltningen i sin partiskhet.

- Kommunens ovilja mot Taxi-Mercan tycks ha styrt socialförvaltningens agerande. Myndigheter åsidosätter sina skyldigheter när de utan sakliga skäl gör skillnad mellan företagare. Det är skadligt för företagarklimatet.

I Företagarombudsmannens bedömning deltog Tommy Adamsson, Camille Forslund, Monica Werenfels-Röttorp, Lars I. Jansson, Clas Nordström och Patrik Engellau.

Se även pressmeddelande